

Od 8 lipca 2009 r. obowiązują nowe przepisy o radach pracowników. Organizacje związkowe nie mogą wyznaczać przedstawicieli do rady pracowników. Rady wybrane w trybie "związkowym" i "mieszanym" do dnia nowelizacji, będą działały do końca swojej kadencji. Nowe przepisy nie odnoszą się bezpośrednio do obowiązywania porozumień podpisanych w trybie art. 24 ustawy o informowaniu tj. do dnia wejścia w życie ustawy z 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji. Nowelizacja wprowadzona została ustawą z dnia 22 maja 2009 r. o zmianie ustawy o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (Dz.U.2009 Nr 97, poz. 805) i wynika z konieczności dostosowania przepisów do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 lipca 2008 r. (sygn. akt K 23/07). Za niekonstytucyjne TK uznał przepisy odnoszące się do trybu wyboru i sposobu odwoływania rady pozostawiając ustawodawcy 12 miesięcy na nowelizację ustawy z 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (DzU nr 79, poz. 550 ze zm.).

Obecnie pozostał tylko "powszechny" wybór członków rady pracowników przez wszystkich pracowników zakładu. Nie jest to sposób zupełnie nowy, ponieważ w poprzednim stanie prawnym stosowany był w nieuzwiązkowanych zakładach pracy. Obecnie procedura wyborcza zgodnie z art. 4 ust. 4 pkt. 1 i 2 ustawy o informowaniu polega na tym, że członków rady pracowników u pracodawcy zatrudniającego do 100 pracowników - wybierają pracownicy spośród kandydatów zgłoszonych na piśmie przez grupę co najmniej 10 pracowników, a u pracodawcy zatrudniającego powyżej 100 pracowników - wybierają pracownicy spośród kandydatów zgłoszonych na piśmie przez grupę co najmniej 20 pracowników. Wybory członków rady pracowników organizuje pracodawca na pisemny wniosek grupy co najmniej 10% pracowników, powiadamiając o terminie ich przeprowadzenia oraz terminie zgłoszenia kandydatów na członków rady pracowników w sposób przyjęty u danego pracodawcy. W praktyce wygląda więc to w ten sposób, że potrzebny jest wniosek pracowników, oczywiście pisemny, podobnie na piśmie zgłasza się kandydatów na członków rady. Warto przypomnieć, że NSZZ "Solidarność" zgłaszała propozycje nowelizacji, które nie wykluczały udziału związków zawodowych w procedurze wyboru rady i rozwiązanie takie mogło być zgodne z Konstytucją. Według opinii wielu ekspertów wprowadzenie nowego modelu wyboru członków rady zgodnego z konstytucyjnym porządkiem, nie wykluczało udziału związków zawodowych, choć Trybunał o tym wprost nie wspominał. Ustawodawca zgodził się na zapis mówiący o kontynuacji działalności rad pracowników wybranych do tej pory przy udziale organizacji związkowych, czyli rad "związkowych" i "mieszanych", do końca kadencji. Ewentualnie istnieje możliwość odwołania członków takiej rady, gdy co najmniej 50% pracowników zatrudnionych u pracodawcy przez co najmniej 6 miesięcy, złoży w tej sprawie wniosek. Stanowi tak art. 2 ust. 4 ustawy nowelizującej z 22 maja 2009 r. W przypadku zmniejszenia się liczby członków dotychczasowej rady nie przeprowadza się już do niej wyborów uzupełniających, a gdy liczba członków spadnie poniżej 3 pracowników, jej kadencja wygasa. Członkostwo w radzie "związkowej" i "mieszanej" ustaje ponadto w razie rozwiązania albo wygaśnięcia stosunku pracy, zrzeczenia się funkcji albo odwołania przez organizację związkową, która dokonała wyboru członka rady pracowników albo której kandydat został wybrany na członka rady

pracowników. Porozumienia zawarte w trybie art. 24 ustawy o informowaniu nadal pozostają aktualne nawet jeśli ich stroną są tzw. przedstawiciele pracowników wybrani w sposób przyjęty u danego pracodawcy. Takie podmioty przedstawicielskie, które często nie były wybrane w sposób demokratyczny nadal mogą być stroną porozumienia, jednakże trzeba mieć na uwadze że pośrednio wyrok TK odnosi się i do takich porozumień. Podmiot który zgodnie z ustawą o informowaniu ma być odpowiedzialny za prowadzenie z pracodawcą konsultacji i przekazywanie informacji pracownikom, powinien być rzeczywistym przedstawicielem załogi. Związki zawodowe zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych w zakresie praw i interesów zbiorowych reprezentują wszystkich pracowników, niezależnie od ich przynależności związkowej.

Ewa Podgórska - Rakiel, specjalista Zespół Prawny KK NSZZ "Solidarność"